

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου (περὶ προστασίας τῶν ζώων).

Πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων

Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰ ζῶα εἶναι πάντοτε ἀνάλογος πρὸς τὸν πολιτισμὸν του. σὲ πολλοὺς δὲ λαοὺς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ εὐλάβεια πρὸς αὐτὰ ἀπετέλει ἐκπληρωσὴν ἐντολῆς τῆς Θρησκείας, ἧτις ἐπέβαλε πολλὰ καὶ τὴν Θεοποίησιν ὠρισμένων ζώων.

Ὡς αὐθόρμητος ἐκδήλωσις ἐλευθέρας βουλήσεως ἡ ζωοφιλία συναντᾶται εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας εἰς τοὺς ὁποίους ἄλλωστε καθὲ ἡμέρῃ ἀξία εὕρισκε τὴν ἀναγνώρισή της. Οἱ νομοθέται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπιώριζον ὅτι ἡ ζωοφιλία ὄχι μόνον ἐξευγενεῖται τὰ ἦθη, ἀλλὰ ἔχει καὶ μεγάλην πρακτικὴν ὠφέλειαν ἐκ τῆς ποικίλης χρησιμότητος τῶν ζώων πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ εἶχαν Θεσπίσει προστατευτικὰ τῶν ζώων μέτρα καὶ αὐστηρὰς διατάξεις διὰ πᾶσαν ἐκδήλωσιν σκληρότητος πρὸς αὐτὰ.

Ἡ στοργὴ ἐξ ἄλλου καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ ζῶα καὶ ἰδίως πρὸς τὸν ἵππον συναντᾶται εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς ἱστορίας μας, ὅπου ζῶα μυθολογικὰ καὶ μυθολογικὰ ὑπάρχον εἰς τὴν λατρείαν, τὴν ποίησιν καὶ τὰς τέχνας.

Ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία δημιουργεῖ τοὺς Κενταύρους, τὸν Πήγασον, τὸν περρωτὸν ἵππον τοῦ Διὸς. Μετὰ τὸν ἵππον ἀσχολεῖται ὁ Ξενοφῶν εἰς τὰ ἔργα του «Ἴππρχικός» καὶ «Περὶ ἵππικῆς», ὡς καὶ ὁ Σίμων ὁ Ἀθηναῖος ὁ ἐπιλεγόμενος Ἴππιατρικός.

Ἡ Βυζαντινὴ τέχνη παριστᾷ ἐρίππους τοὺς Ἁγίους καὶ τοὺς μεγάλους αὐτοκράτορας. Ἀπὸ τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια ὁ ἵππος ἀναφέρεται περισσότερο στὰ ἀκριτικά ἔπη. Ἡ νεώτερη ἐπίσης λογοτεχνία μας μὲ τὰ ἔργα τοῦ Στεφ. Γραβῆτα, Ζαχ. Παπαντωνίου, Ἐμμ. Ροῖδη καὶ ἄλλων θάγει τὰ ἔντονα συναισθήματα τῆς ἀγάπης καὶ στοργῆς τοῦ λαοῦ μας πρὸς τὰ ζῶα.

Εἰς τὴν νεωτέραν ἐποχὴν, ἡ πρώτη ἐκδήλωσις ζωοφιλίας στὴ χώρα μας ἐξεδηλώθη τὸ 1897 διὰ φυλλατίου κυκλοφορήσαντος κατὰ χιλιάδας, ὅπου κατεδικάζετο ἡ σκληρότης τῶν ὀδηγῶν κατὰ τῶν ἵππων ποὺ τότε χρησιμοποιούσαν εἰς τοὺς ἵπποσιδηροδρόμους.

Τὸ 1916 ἔβρθη εἰς Ἀθήνας Ἐταιρεία Ζωοφίλων, ἡ ὁποία ἐπέτυχε ν' ἀναλάβει τὸ ἔργον τῆς συλλογῆς καὶ προστασίας τῶν ζώων, ἡ ὁποία συγχωνεύθη μετὰ τὴν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος συσταθεῖσαν Ἐταιρείαν Προστασίας τῶν ζώων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Βασιλείσσης Σοφίας. Τὸ 1928 ἀνασυνεστήθη μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐταιρεία Προστασίας τῶν Ζώων 1916», ἧτις ἔβρσε κυανοστοκομίειον ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ.

Ἐπάρχον ἐπίσης καὶ ἄλλα φιλοζωικὰ σωματεία, ὡς ἡ «Ἑλληνικὴ Φιλοζωικὴ Ἐταιρεία» (1975), ἡ «Ἐταιρεία Προστασίας τῶν Ζώων Κερκύρας».

Ἡ Πολιτεία δίδουσα ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς προστασίας τῶν ζώων καὶ ἀνταποκρινομένη εἰς τὸ αἰσθημα φιλοζωίας, ἐθέσπισεν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος σειράν συναρῶν διατάξεων.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις τροποποιηθεῖσαι καὶ συμπληρωθεῖσαι κατὰ καιρὸς εἶναι:

1. Ὁ Νόμος 1038/1917 ὅπως τροποποιήθηκε μετὰ τὸ Ν.Δ. 30.5.1919 (περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Νόμου 1038 (περὶ προστασίας τῶν ζώων).

2. Ὁ Νόμος 5504/1932 (περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου 1038 (περὶ προστασίας τῶν ζώων).

3. Ὁ Νόμος 1360/1942 (περὶ βελτιώσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς τῶν μονόπλων).

4. Κανονισμὸς (περὶ μεταφοράς ζώων ζῶων διὰ πλοίων) (Β.Δ. 752/70) ὡς ἐτροποποιήθη ἀπὸ Π.Δ. 260/1976 Ἰ.Πουρ. Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας.

5. Ὁ Νόμος 586/1977 (περὶ κυρώσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως «περὶ προστασίας τῶν ζώων κατὰ τὴν διάρκειαν διεθνῶς μεταφοράς των».

6. Τὰ ἄρθρα 282, 283, 285 καὶ 435 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

7. Τὰ ἄρθρα 251, 252, 254, 255, 256, 258 καὶ 259 τοῦ Δελτικοῦ Κώδικος.

Ἐπειδὴ αἱ διατάξεις τοῦ ἀνωτέρω Ν. 1038/1917 (περὶ προστασίας τῶν ζώων), ὡς ἐτροποποιήθησαν καὶ συμπληρώθησαν μεταγενεστέρως, αἱ ὁποῖαι ἐφαρμόζονται μέχρι σήμερον, γρήγορον ἀναμορφώσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ, ὥστε τὸ θέμα τῆς προστασίας τῶν ζώων ν' ἀντιμετωπισθῇ εἰς ὅλην του τὴν ἐκτασιν καὶ τὰς ἐν γένει λεπτομερείαις του κατὰ τὰ πρότυπα τῶν Νομοθεσιῶν ἄλλων χωρῶν, προτείνομεν τὸ παρὸν σχέδιον Νόμου εἰς τὸ ὅποιον, κατ' ἄρθρον, εἰδικώτερον προβλέπεται:

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 1, θεσπίζονται κανόνες καθορίζοντες τὴν συμπεριφορὰν τῶν ἀνθρώπων ἐναντι τῶν ζώων καὶ τὴν μεταχειρίσιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς πρὸς τὴν διατροφήν, τὴν διακίνησιν καὶ χρησιμοποίησιν των. Περαιτέρω καθορίζονται ποινὰὶ διὰ τὸν βασανισμόν, τὴν κακοποίησιν, τὴν ἐξαρᾶνσιν, τὴν ἐγκατάλειψιν καὶ τὴν βίασιν σύλληψιν αὐτῶν καὶ ὀρίζεται ὅτι εἰς περιπτώσεις βασανισμοῦ ἢ κακομεταχειρίσεως ζώων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεταφοράς των διὰ ἐμπορικῶν πλοίων, ἀεροπλάνων, σιδηροδρόμων καὶ αὐτοκινήτων, τιμωροῦνται μὲ τὰς αὐτὰς ποινὰς καὶ οἱ κυβερνήται τῶν πλοίων καὶ ἀεροπλάνων, οἱ προϊστάμενοι τῶν ἀμαξοστοιχιῶν καὶ οἱ ὀδηγοὶ αὐτοκινήτων ὡς συναυτουργοὶ τῆς τοιαύτης πράξεως.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 2, παρέχεται δυνατότης νὰ φονεύωνται δι' εὐθυσίας τὰ ἀνίκανα πρὸς ἐργασίαν ζῶα καὶ τὰ πάσχοντα ἐξ ἀνιάτων παθήσεων καὶ μὴ ἐπιδεχόμενα Θεραπευτικῆς ἀγωγῆς, κατόπιν ἐκθέσεως κτηνιάτρου καὶ καθιεροῦται ὡς ὑποχρεωτικὴ ἡ ἀναίσθητοποίησις πρὸ τῆς σφαγῆς τῶν ζώων.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 3, καθιεροῦται ὡς ὑποχρεωτικὴ ἡ ἀναίσθητοποίησις ὑπὸ κτηνιάτρου τῶν ζώων τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ χειρουργηθῶν καὶ ὀρίζονται ἐξαιρέσεις ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 4, προσδιορίζεται ἡ ἔννοια τοῦ πειραματισμοῦ ἐπὶ τῶν ζώων, καθορίζονται τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πρότῳπα αὐτῶν τὰ ὁποῖα θύναται νὰ ἐκτελοῦν τοιοῦτους πειραματισμοὺς καὶ θεσπίζεται ὑποχρέωσις λήψεως ὑπὸ τῶν προσώπων τούτων εἰδικῆς ἀδείας χορηγουμένης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Νομάρχου.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 5, διευκρινίζεται ὅτι αἱ ἀρμοδιότητες διὰ τὴν προστασίαν τῶν ζώων καὶ τὴν λήψιν τῶν σχετικῶν μέτρων ἀνήκει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ ὀρίζονται τὰ ἀρμόδια ὄργανα διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 6, συνιστᾶται, ὡς γινωμοδοτικὸν ὄργανον τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας, ἐπιτελετικῆς Ἐπιτροπῆς, ἔργον τῆς ὁποίας εἶναι ἡ μελέτη καὶ ἡ εἰσήγησις μέτρων διὰ τὴν ἀριωτέραν ὀργανώσιν τῆς προστασίας τῶν ζώων, ὡς καὶ ἡ μελέτη παντὸς συναρῶς θέματος τὸ ὅποιον ἠθελε παραπέμψῃ, εἰς αὐτὴν ὁ Ὑπουργός. Τέλος παρέχεται ἐξουσιοδότησις διὰ τὴν, διὰ διατάγματός ἐκδομένου προτάσει τῶν συναρμολογῶν Ὑπουργῶν, ὀργανῶσιν καὶ λειτουργίαν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 7, παρέχεται ἐξουσιοδότησις εἰς τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας ὅπως διὰ διαταγμάτων καθορίζεται πᾶσα λεπτομέρεια ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 8, ὀρίζονται αἱ ποινικαὶ κυρώσεις διὰ τοὺς παραβαίνοντας τὰ λαμβανόμενα περὶ προστασίας τῶν ζώων μέτρα καὶ ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ποινῶν τούτων ἐπεκτείνονται καὶ εἰς τοὺς παραβάτας τῶν διατάξεων τοῦ Ν. 586/1977 (περὶ κυρώσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως προστασίας τῶν ζώων κατὰ τὴν διάρκειαν διεθνῶς μεταφοράς αὐτῶν) καὶ τοῦ Ν. /1980 (περὶ κυρώσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν Συμβάσεων α) (περὶ προστασίας τῶν ζώων εἰς τὰς ἐκτροφὰς καὶ β) (περὶ προστασίας τῶν πρὸς σφαγὴν ζώων), ὑπο-

γραφεισῶν εἰς Στρασεῦργον τὴν 10.3.1976 καὶ 10.5.1979, ἀντιστοίχως.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 9. καταργοῦνται ὑφιστάμεναι διατάξεις ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐδεδροσίδησαν.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 10. ὀρίζεται ἡ ἐναρξίς ἰσχύος τοῦ ὑπὸ κήρυξιν νόμου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Ὀκτωβρίου 1980

Οἱ Ὑπουργοὶ

Προεδρίας Κυβερνήσεως
Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γεωργίας
ΑΘ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δικαιοσύνης
Γ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Δημ. Τάξεως
ΔΗΜ. ΔΑΒΑΚΗΣ

ΣΧΕΔΙΟΝ ΝΟΜΟΥ.

Περὶ Προστασίας τῶν Ζώων.

Ἄρθρον 1.

1. Τὰ ζῶα συντροφίας, ἐργασίας καὶ τῶν ἐκτροφῶν, δεόν νὰ τυγχάνουσιν ἐκ μέρους τῶν κατόχων των τῆς δεύσης στρ-ρηγῆς καὶ μεταχειρίσεως ἐκδηλουμένων διὰ:

α) Χορηγήσεως καταλλήλου καὶ ἐπαρκούς διὰ τὸ εἶδος των τροφῆς καὶ ὕδατος.

β) Ἐξασφαλίσεως ἀνέτου, ὑγιεινοῦ καὶ προσηρμοσμένου εἰς τὸν φυσικὸν τρόπον διαβιώσεώς των, καταλύματος.

2. Ὅστις φονεύει, ἐξαναίξει, καθοποιεῖ ζῶα, περὶ ὧν ὁ παρῶν νόμος ἢ ἐγκαταλείπει ταῦτα ἐκθετα ἢ ἀδέσποτα τιμωρεῖται διὰ τῶν ἐν ἄρθρῳ 8 τοῦ παρόντος ποινῶν.

3. Ἐπὶ βασανισμοῦ ἢ κακομεταχειρίσεως ζώων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεταφορᾶς των δι' ἐμπορικῶν πλοίων, ἀεροπλάνων, σιδηροδρόμων καὶ αὐτοκινήτων, εὐθύνην ὑπέχουσιν ὡς συναυτουργοὶ τῆς τοιαύτης πράξεως ἀντιστοίχως, καὶ οἱ κυβερνήται τῶν πλοίων καὶ ἀεροπλάνων, οἱ προϊστάμενοι τῶν ἀμαξοστραχηῶν καὶ οἱ ὀδηγοὶ τῶν αὐτοκινήτων, τιμωροῦμενοι διὰ τῶν ἀνωτέρω ποινῶν.

4. Διὰ τῶν αὐτῶν ποινῶν τιμωρεῖται καὶ ὅστις προσπαθῆ ἑαίως νὰ τὰ τιχασεῦ ἢ νὰ τὰ συλλαμβάνῃ, τῇ χρήσει πυροβόλου ὄπλου ἐξαιρουμένων ἐκείνων ἀπὸνα, κατὰ τὰς ἐκείναις περι-θήρας διατάξεις, χαρακτηρίζονται ὡς θηράματα.

Ἄρθρον 2.

1. Ζῶον συντροφίας, ἐργασίας ἢ ἐκτροφῶν τὸ ὁποῖον κατέστη ἀνίκανον διὰ τὴν δι' ἣν προσρίζεται χρῆσιν, συνεπεία γήρατος, ἀσθενείας, κατάγματος, ἀναπηρίας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας, δύναται νὰ φονεύεται δι' εὐθανασίας καὶ μόνον κατό-πιν προηγουμένης ἐκθέσεως κρατικῶ ἢ ιδιώτου κτηνιάτρου.

2. Ἀπαγορεύεται ἡ θανάτωσις θηλαστικῶν εἰς τὰ σεα-γεῖα ἐφ' ὅσον δὲν προηγηθῆ τῆς ἀφαιμάξεως ἀναίσθητοποίη-σις ἐπενεργοῦσα ἀκαριαίως.

Ἄρθρον 3.

Θυδεμία ὀδυνηρὰ χειρουργικῆ, ἐπέμβασις πραγματοποιεῖται εἰς σπυδύλωτά ἀνευ ἀναίσθησίας, διενεργουμένης μόνον ὑπὸ κτηνιάτρου.

Ἡ ἀναίσθητοποίησις δὲν ἀπαιτεῖται ὅταν, εἰς ὁμοίας χει-ρουργικὰς ἐπεμβάσεις ἐπὶ ἀνθρώπων δὲν ἐκτελεῖται τοιαύτη ἢ εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας δὲν κρίνεται ἐπιβεβλη-μένη ὑπὸ κτηνιάτρου δι' ἐιδικούς ἐπιστημονικούς λόγους.

Ἄρθρον 4.

1. Πειραματισμὸς ἐπὶ ζώων νοεῖται πᾶσα ἐπέμβασις ἐπὶ ζώντων ζώων χρησιμοποιοῦμένων πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπαληθεύ-σεως ἐπιστημονικῆς τινος ὑποθέσεως, λήψεως πληροφοριῶν, παρασκευῆς οὐσιῶν καὶ ἐλέγχου τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ γενι-κῶς ἢ χρησιμοποίησις ζώντων ζώων δι' ἐρευνητικούς πειρα-ματισμούς.

2. Ἡ ἐκτέλεσις πειραμάτων ἐπὶ ζώων ἐπιτρέπεται μόνον εἰς πτυχιούχους Κτηνιατρικῆς ἢ Ἱατρικῆς Σχολῆς ἢ Σχολῶν Βιολογικῶν Ἐπιστημῶν, οἱ ὁποῖοι διαδέτουν τὰς ἀπαραιτήτους ἐπαγγελματικὰς γνώσεις καὶ τὴν ἐκανότητα διὰ χειρουργικὰς ἐπεμβάσεις. Πτυχιούχοι Φυσικῶν Ἐπιστη-μῶν οἱ ὁποῖοι διαδέτουν τὰς ἀναγκαίαις ἐπαγγελματικὰς γνώσεις, δύνανται νὰ πραγματοποιοῦσιν πειράματα ἐπὶ ζώων, μὴ περιλαμβάνοντα χειρουργικὰς ἐπεμβάσεις.

3. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν πειραμάτων, δυνάμενων νὰ προκαλέ-σουν πόνον, κακώσεις ἢ διατάραξιν τῆς φυσιολογικῆς κατα-στάσεως τῶν ζώων, οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὀφείλουσιν νὰ ἐροδισθῶσιν δι' ἐιδικῆς ἀδείας χορηγουμένης ὑπὸ τῆς οἰκείας Νομαρχίας.

4. Δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας δημοσιευσμένων εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίζονται ὁ τρό-πος καὶ αἱ προϋποθέσεις χορηγήσεως τῆς ἐν τῇ προηγουμέ-νῃ παραγράφῳ ἀδείας.

Ἄρθρον 5.

1. Ἡ ἀρμοδιότης τῆς προστασίας τῶν ζώων καὶ ἡ λήψις τῶν συναρῶν μέτρων ἀνήκει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας.